

SWEDISH / SUÉDOIS / SUECO A1

Higher Level / Niveau Supérieur (Option Forte) / Nivel Superior

Thursday 13 May 1999 (afternoon) / Jeudi 13 mai 1999 (après-midi) / Jueves 13 de mayo de 1999 (tarde)

Paper / Épreuve / Prueba 1

4h

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Do NOT open this examination paper until instructed to do so.

This paper consists of two sections, Section A and Section B.

Answer BOTH Section A AND Section B.

Section A: Write a commentary on ONE passage.

Section B: Answer ONE essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

NE PAS OUVRIR cette épreuve avant d'y être autorisé.

Cette épreuve comporte deux sections, la Section A et la Section B.

Répondre ET à la Section A ET à la Section B.

Section A: Écrire un commentaire sur UN passage.

Section B: Traiter UN sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres); les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS CANDIDATOS

NO ABRA esta prueba hasta que se lo autoricen.

En esta prueba hay dos secciones: la Sección A y la Sección B.

Conteste las dos secciones, A y B.

Sección A: Escriba un comentario sobre UNO de los fragmentos.

Sección B: Elija UN tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

DEL A

Skriv en kommentar till antingen text 1(a) eller 1(b).

1.(a)

Sista anhalten på den rituella nyårspromenaden var Gottlieb Silberbergs butik. Där brukade han verkligen visa sin ödmjukhet, en gång om året – i eftertankens tecken – måste han också visa sin värste konkurrent både respekt och tolerans. Han skulle liksom alla andra år till och med önska sin fiende både hälsa och framgång. Han brukade erinra sig
5 några ord ur Jobs bok om människans litenhet på jorden – ”fåfänglighet, fåfänglighet” – och övervinna sin självförhävelse. I det stora perspektivet kunde han inte göra anspråk på ett unikt existensberättigande, vare sig som matthandlare i Malmö eller som människa på jorden.

Full av anspråkslöshet och välvilja, full av godhet, ställde han sig framför Silberbergs skyltfönster för att tänka på allt han i namn av sanningen om existensen också måste unna
10 den äcklige Gottlieb Silberberg, el todesco. Men just som han skulle försjunka ända dithän, ända in till det innersta av människokärlekens och likaberättigandets aspekter, fick han syn på skylten! Skylten! Den drabbade honom som en bländande syn, som om han upptäckt ett av apokalypsens odjur! Han skakade först på huvudet, han trodde inte sina ögon!
15 Sedan gick han ett steg närmare. Han hade sett rätt! Den tyske jäveln! Hur kunde det vara möjligt!? Hur kunde något sådant få ske!? Silberberg med alla sina fula och dyra mattor! Silberberg med alla sina usla kvalitéter!

Den ferbannade jevla lumphandlaren! väste Alain och såg ut som en huggfärdig spottkobra.

20 KUNGLIG HOVLEVERANTÖR stod det på skylten. Och där var en svensk flagg, där var guldgirlander, riksvapnet och kungens profil. Kunglig hovleverantör, Silberberg, den skojaren!

Alain gick direkt hem – utan att fullborda hela rundan – full av hat och förtvivlan. Han sa inte ett ljud på hela kvällen. Anna tystade barnen. Hon tordes inte fråga honom vad som
25 var fel.

Klockan två på natten – det började snöa, inte en människa syntes på Östergatan – tog han på sig sin överrock och gick ut. Han rörde sig som i trance, som en marionett, stelt och sömngångaraktigt, och det som inträffade hände som i en mardröm. Hur kunde han bära sig åt på det sättet? Hur kunde det få ske? Hur kunde han tillåta sig det?

30 Dagen efter – eller snarare bara en stund efteråt – hade han ingen aning om vad som hade hänt. Han mindes det inte. Men ändå kom han ihåg – som i ett töcken – att han plötsligt återigen stod framför Silberbergs butik och med all kraft rev skylten från väggen. Murbruket rök, putsen föll ur ett stort hål. Och med andan i halsen rusade han med skylten innanför rocken ner mot Norregatan, in i en mörk gränd. Där lyfte han ett avloppslock i
35 gatan och släppte ner den. Hjärtat bultade, pulsen slog. Han mötte ingen. Allt gick så fort, allt var så överkligt.

När han la sig, mindes han knappt något mer än en viss tillfredsställelse över att han själv skulle leverera till Ivar Kreuger. Det var på något sätt en ännu större sak, försökte han intala sig – så svensk han var – än att leverera till den där strutsen till kung!

Jaques Werup *Shimonoffs längtan* (1983)

1.(b)

Kärleken och döden

Det sker. Skogen låter det ske.
Löv gulnar och lossnar.
Det är så. De virvlar bort.
Vi virvlar bort. Det är så.
5 Jag kan inte ändra det.
Stenbockens språng från avsats
till avsats – det sista,
felavvägda, vem ingriper?
Aldrig hörde jag skogen återkräva
10 sina gula löv. De virvlar bort.
Det är så.
Begär något jag kan ge dig; kyssar,
en ny vinterkappa, lögnlöshet.
Begär lögnlöshet.
15 Det som viskar i ditt bortvända öra
är inte Gud
utan din gamla teddybjörn,
det är minnet av mormor och evigheten
under en humlesurrande lind.
20 Det som dag och natt förföljer mig
är inte demonerna
utan den vanligaste döden: min egen.
Om oss två skall ingen Euripides
författa ett sorgespel.
25 Ofullkomlig var vår kärlek,
men bortvirvlande
skall vi ännu gripa efter varandra.
Blad faller till marken.
Det som för några är en vacker stig
30 är för andra en blodstörtning.
På det röda täcket sätter hjorten
sin klöv och haren sin tass.
Tillsammans älskade vi trädet,
men trädet låter oss leva,
35 låter oss dö. Det är så.
Jag kan inte ändra det.
Det är så.

Werner Aspenström *Om dagen om natten* (1961)

DEL B

Skriv en uppsats om ett av följande ämnen. Du måste basera ditt svar på minst två av de böcker i del 3 som du studerat. Det är tillåtet att hänvisa till andra böcker, men detta bör inte utgöra huvuddelen av ditt svar.

Barn och ungdom

2. *Antingen*

- (a) Ge exempel på "barnsligt" och "vuxet" uppförande i de romaner du läst.

eller

- (b) Kamratskap och/eller ensamhet i de lästa romanerna.

Historia

3. *Antingen*

- (a) Är den historiska miljön i de böcker du läst romanernas egentliga tema eller bara en bakgrund?

eller

- (b) Hur lyckas författarna till de lästa böckerna ge sina verk en historisk miljö som övertygar dig som genuin?

Kvinnor och män

4. *Antingen*

- (a) Ge exempel på handlingar i de böcker du läst som är beroende av att utföras av just kvinnor (eller just män).

eller

- (b) Har män och kvinnor samma förutsättningar i samhället i de böcker du läst?

Saga och myt

5. Antingen

- (a) Försvagas trovärdigheten i böckerna av författarens användning av myt och saga?

eller

- (b) Är de böcker du läst enligt din uppfattning främst ämnade och passande som barn- och ungdomslitteratur?

Sociala grupper

6. Antingen

- (a) Ge exempel på människor som flyttar sig mellan sociala grupper. Vad har de för ambitioner?

eller

- (b) Tror du med stöd för vad som berättas i romanerna att ett klasslöst samhälle är möjligt?

Det inre livet

7. Antingen

- (a) Hur kontrasteras det inre och yttre livet i de böcker du läst?

eller

- (b) Är "det inre livet" i de böcker du läst främst skildrat som en flykt från det "verkliga" livet?
-